

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce **M. V.**, zastoupeného JUDr. Lucií Strakovou, advokátkou se sídlem Praha 4, Babická 2379/1a, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2018, č. j. 55 Ad 4/2018-51,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Lucií Strakové **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši **3 400 Kč**. Tato částka jí bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

[1] Žalobce se žalobou podanou ke Krajskému soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 4. 11. 2016, č. j. X, vydaného v řízení o přiznání invalidity. Součástí žaloby byl také návrh na odstranění (blíže nespecifikovaných) lékařských zpráv ze záznamu systému evidence lékařských zpráv. Krajský soud tento návrh posoudil jako žalobu na ochranu proti nezákonnému zásahu a vyloučil jej k samostatnému projednání.

[2] Krajský soud poté žalobce prostřednictvím ustanovené zástupkyně vyzval, aby odstranil vady žaloby, konkrétně aby označil žalovaného a aby upřesnil žalobní petit ve smyslu konkretizace lékařských zpráv, jejichž odstranění se domáhá; současně žalobce poučil o následcích neodstranění těchto nedostatků. Žalobce na tuto výzvu odpověděl podáním, ve kterém uvedl, že žalovaný orgán nezná a neví, kdo vede elektronickou evidenci lékařských záznamů. Krajskému soudu vytkl, že pro upřesnění petitu jej měl nejprve poučit o tom, koho má označit za žalovaného.

[3] V záhlaví označeným usnesením krajský soud žalobu odmítl. Dospěl k závěru, že žalobce, i přesto, že byl v řízení zastoupen advokátkou, ani na výzvu nespécifikoval, proti komu podání směřuje a neupřesnil žalobní petit; neodstranil tedy vady žaloby, pro které nebylo možné v řízení pokračovat. Ve vztahu k poučovací povinnosti soudu krajský soud odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 6. 1997, sp. zn. I. ÚS 63/96, a ze dne 1. 9. 1998, sp. zn. I. ÚS 233/97, z nichž plyne, že cílem poučovací povinnosti soudu je informovat účastníka o tom, jaká má v řízení práva a povinnosti, aby jeho procesní úkony mohly vyvolat zamýšlené účinky; jejím cílem není návod, co by účastník měl nebo mohl v daném případě dělat. Jakákoli pomoc, která by některého z účastníků zvýhodnila, není s ohledem na rovné postavení všech účastníků přípustná.

[4] Proti tomuto usnesení brojí žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, doplněnou podáním ustanovené zástupkyně ze dne 13. 7. 2018, kterou opírá o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b), d) a e) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel je přesvědčen, že mu měl krajský soud pomoci identifikovat žalovaný správní orgán. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neví, kdo je stranou žalovanou a neví ani, jak se této informace má dobrat, nemohl poukázat na konkrétní nezákonný zásah (tj. konkrétní lékařské zprávy, které neodpovídají skutečnosti) a upřesnit tak petit žaloby. Stěžovatel má za to, že mu měl soud rovněž poskytnout návod, jak se dobrat zdravotní dokumentace a jak má „*provést dokazování ze zdravotního systému*“.

[6] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud úvodem podotýká, že stěžovatel sám v kasační stížnosti uplatnil důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., a dostatečně vylíčil důvody tvrzené nezákonnosti napadeného usnesení krajského soudu. Neuvedl pouze, jak by měl Nejvyšší správní soud o jeho kasační stížnosti rozhodnout. Tuto vadu zhojila ustanovená zástupkyně stěžovatele ještě ve lhůtě pro podání kasační stížnosti; zároveň uvedla, že kasační stížnost je podávána i z důvodů vyplývajících z ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Za této situace proto již zdejší soud nevyzýval stěžovatele k doplnění kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla již po formální stránce bezchybná a věcně projednatelná. Nadto - vzhledem k tomu, že soudní řád správní zakotvuje koncentraci řízení o kasační stížnosti pouze pro případ, kdy je stěžovatel vyzván k doplnění kasační stížnosti postupem dle § 106 odst. 3 s. ř. s. - zástupkyni stěžovatele, respektive stěžovateli, nic nebránilo kasační argumentaci dále rozhojnit kdykoli v průběhu dalšího řízení (k tomu viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2005, č. j. 3 Azs 417/2004-70; citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

[9] Dále je třeba konstatovat, že jakkoli kasační stížnost odkazuje na důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b), d) a e) s. ř. s., podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu platí, že v případě, kdy je kasační stížností napadené usnesení o odmítnutí návrhu, lze kasační stížnost podat pouze z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (srov. například rozsudek ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004-98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS).

[10] Podstatou kasační argumentace stěžovatele je tvrzení, že krajský soud nerespektoval jeho procesní práva, neboť mu měl pomoci odstranit vady žaloby, tedy označit žalovaného a uvést

pokračování

další náležitosti nezbytné k věcnému projednání žaloby. S tímto názorem se Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

[11] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že při ústním jednání před krajským soudem dne 11. 4. 2018 ustanovená zástupkyně stěžovatele setrvala na návrhu spočívajícím v požadavku na odstranění lékařských zpráv ze zdravotnického systému. Jelikož tato část žaloby (poté, co byla vyloučena k samostatnému projednání) trpěla nedostatky – chybělo označení žalovaného a žaloba obsahovala nekonkrétní petit, vyzval krajský soud stěžovatele (prostřednictvím jeho zástupkyně) usnesením ze dne 23. 5. 2018, č. j. 55 Ad 4/2018-16, k odstranění těchto vad. Současně stěžovatele poučil, že neodstraní-li vady v určené lhůtě a pro tyto nedostatky nebude v řízení možno pokračovat, žaloba bude odmítnuta (§ 37 odst. 5 věta druhá s. ř. s.). Na tuto výzvu reagoval pouze stěžovatel sám, a to podáním ze dne 28. 5. 2015, ve kterém soudu sdělil, proč nemůže výzvě soudu vyhovět a žádal, aby mu soud sdělil, „*kdo je stranou žalovanou*“.

[12] Podle § 37 odst. 3 věty první s. ř. s. *z každého podání musí být zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno*. Podle § 83 věty před středníkem tohoto zákona je v řízení o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu žalovaným ten správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah. Podle § 84 odst. 3 s. ř. s. žaloba na ochranu před nezákonným zásahem musí dále obsahovat označení zásahu, proti němuž se žalobce ochrany domáhá, vylíčení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se žalobce dovolává a návrh výroku rozsudku. Neuvedení těchto náležitostí je vadou odstranitelnou, k jejímuž odstranění je soud povinen žalobce vyzvat podle § 37 odst. 5 s. ř. s.

[13] Jak plyne ze shora uvedeného, jednou z nezbytných podmínek k tomu, aby soud mohl žalobu projednat meritorně, je označení žalovaného správního orgánu. V této souvislosti je vhodné zmínit rozdíl mezi žalobou proti správnímu rozhodnutí podle § 65 a násl. s. ř. s., a žalobou na ochranu proti nezákonnému zásahu podle § 82 a násl. s. ř. s. Jak uvedl zdejší soud například v usnesení ze dne 13. 2. 2014, č. j. Nad 45/2014-47, „[n]a rozdíl od žaloby proti rozhodnutí správního orgánu, kde žalovaného určuje přímo zákon (§ 69 s. ř. s.), tedy bez ohledu na to, zda jej žalobce nesprávně označí, v případě žaloby zásahové určuje žalovaného vždy sám žalobce svým tvrzením (§ 83 s. ř. s.).“ Z uvedeného plyne, že v případě žaloby na ochranu proti nezákonnému zásahu nese odpovědnost za určení strany žalované žalobce.

[14] Nejvyšší správní soud si je současně vědom usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 12. 2014, č. j. Nad 224/2014-53, publikovaného pod č. 3196/2015 Sb. NSS, podle něhož je u zásahových žalob za určitých podmínek přípustné, aby při určení žalovaného správního orgánu soud žalobci poskytl pomoc. Je ovšem třeba zdůraznit, že tyto závěry se vztahují primárně k žalobám směřujícím proti zásahu ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem. Uvedený názor přitom nelze vykládat tak, že by měl soud zcela nahrazovat procesní aktivitu žalobce a vyhledávat za něj, kdo by v jeho věci měl být žalovaným; uvedené platí tím spíše v situaci, kdy žalobce žalovaného žádným způsobem nspecifikoval a nebylo tedy možné jeho názor případně korigovat. Nelze totiž pominout, že ačkoli v intencích citované judikatury spočívá těžiště právního posouzení, kdo má v konkrétní věci být žalovaným, na soudu, je na žalobci, aby k tomu soudu poskytl patřičnou součinnost.

[15] Jestliže tedy v nyní projednávané věci stěžovatel ani jeho zástupkyně na výzvu krajského soudu žalovaný správní orgán neoznačili a ani soudu nesdělili informace, ze kterých by bylo možno seznat, kdo má být v daném případě žalovaným, byl postup krajského soudu, který žalobu odmítl, již jen z tohoto důvodu správný.

[16] Pokud jde o formulaci žalobního petitu, lze souhlasit s odůvodněním krajského soudu, že pro neuvedení, které konkrétní lékařské zprávy a z jakého systému mají být odstraněny, nebylo možné žalobu projednat věcně. Je třeba připomenout, že řízení o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu je ovládáno dispoziční zásadou. V souladu s § 84 odst. 3 s. ř. s. je tedy na žalobci, aby konkrétně vymezil zásah [písm. a)], vylíčil konkrétní a rozhodující skutečnosti, z nichž dovozuje nezákonnost tohoto zásahu [písm. b)], označil k tomu příslušné důkazy [písm. c)] a uvedl, čeho se domáhá [písm. d)]. Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatel ani v této souvislosti krajskému soudu neposkytl žádné bližší informace; naopak žádal soud, aby tyto informace vyhledal za něj. Krajský soud zde však přílehavě odkázal na judikaturu Ústavního soudu (nálezy ze dne 25. 6. 1997, sp. zn. I. ÚS 63/96, a ze dne 1. 9. 1998, sp. zn. I. ÚS 233/97), z níž vyplývá, že poučovací povinnost soudu nespočívá v poskytnutí návodu, co by měl účastník v dané situaci dělat, nýbrž v tom, jak má soudu dát svůj konkrétní úkon najevo, aby jím vyvolal zamýšlený účinek. S těmito závěry se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Lze tedy konstatovat, že žaloba neobsahovala shora uvedené obligatorní náležitosti, a i z tohoto důvodu tak nebyla věcně projednatelná.

[17] Z toho, co bylo uvedeno výše, je zřejmé, že krajský soud postupoval zcela v souladu se zákonem, pokud žalobu odmítl. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1, *in fine* s. ř. s.).

[18] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého *nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl*. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží.

[19] Podle § 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovená zástupkyně učinila v řízení o kasační stížnosti jeden úkon právní služby, kterým bylo písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném pro posuzovanou věc (dále jen „advokátní tarif“)]. Za tento úkon jí náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Celkem tedy ustanovené zástupkyni za jeden úkon právní služby náleží 3 400 Kč. Tato částka bude JUDr. Lucií Strakové vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. března 2019

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu